

Ali tisti čas je prišel in namesto vodenike se je detece prikazalo, katero je bilo krščeno in z imenom „Lizika“ obdarovano. Vprašali so jo: kdo je oče? In ona je povedala . . . In kaj je zdaj? Dete je umrlo, dva možakarja sta tožena in ud „Marijine družbe“ je pod ključem. Takih sitnosti še ni naredila nobena ženska sodniji, kakor ta ud „Marijine družbe“. G. župnik, zdaj pa že vemo, kje je cvetje in kje smetje . . .

Gorica pri Cirkovcah na d. p. Dopisniku „Slov. Gosp.“ odgovorjamo, da nam še ni srce v hlače padlo, kakor si je mislil, ker nas je spoznal, da tisti ki „Štajerca“ beremo, nismo svetniki. Kaj čudnega se nam pa vendar zdi, da imaš tako dobro pamet, da si se spomnil na morilca, kar se je že pred več leti zgodilo, a za klerikalno gnezdo si pa menda gluhi in kratkovidni, da ne veš kaj se pa v domačem kraju godi. Nam ni razlagat svetu in črni ljudje tukaj na Gorici oziroma v Cirkovcah, kaj se tukaj godi, pa hočeš ali nočeš moraš, posojilo se gverile veseli. Če se kateri dotičnik občuti žaljenega, naj se zahvali vašemu dopisniku, kateremu, tako veste. Še ni dolgo, je nekega posestnika in prejšnjega vodjo cirkovske šole sin zaradi neke malenkosti sosedu z železno lopato po glavi udaril, tako močno, da je dotični bil dalje časa nesposoben za delo. In drugi sin še celo cekmeštrov je zopet z neko železno štanglo sosedu napadel in ga udaril. Kakor se govori, se bosta imela oba pri mariborski sodniji zagovarjati. Morebiti bo pa kateri teh tam za svetnika spoznan? In spet se je govorilo, da je drugega cekmeštra sin še kot učenec, ki še morebiti šest resnic ne zna, iz šole grede svojega sošolca napadel in ga z nožem ranil. Ti dopisnik tega pa nič ne veš in ne vidiš in koliko je še več takih primerov klerikalne vzgoje; to pač smrdi. Drugokat pred svojim pragom pometajte in za tokrat Vam povemo: koliko nam boš posodili, toliko Vam bomo v obilni meri vrnili, in si zapomnite sledeči pregovor:

Kakšen je zvon, tak je glas,
Kakšen je les, tak je klin,
Kakšen je oča, tak je sin.

Nejezise.

Iz Črne na Koroškem. V nedeljo dne 20. septembra zvečer je prišlo v neki tukajšnji gostilni do razpora med našimi rudarskimi fanti in Lahi. Pri tem pa je bil eden naših fantov po imenu Josef Maurič strašno nesrečen, kajti neki Italijan je sprožil revolver in je vstrelil nesrečnega v trebuh. Ker se zdravnikom ni posrečilo njegovo stanje izboljšati, je nesrečnej v teku 5. dni umrl v groznih bolečinah. Vzroki takšnih tepežev, nesreč in umorov so krive večinoma slabe tovaršije. Orožniki so koj drugi dan Italijana prijeli in ga odvedli v zapor, kjer bo za svojo črno delo sprejel zasluženo kazen.

Naš koledar.

Naznanili smo že cenjenim prijateljem in somišljenikom, da izide i letos naš

„Štajerčev kmetski koledar“.

Glede vsebine bode čisto gotovo lanskega še prekosil. Najboljši gospodarji na spodnjem Štajerskem in Koroškem so nam že obljubili, da bodejo sodelovali. Priobčili bomo torej v letošnjem koledarju gospodarske članke prve vrste. Vsakdo bode imel lep dobiček od teh člankov. Kajti danes smo pač vsi v tem na jasnem, da mora i kmet čimveč znati. Edino z njim si zamore kmet izboljšati svojo bodočnost. Poleg gospodarskih prinesli bomo v koledarju i druge zanimive, večidel statistične članke. Tako hočemo kmetu in sploh delavnemu ljudstvu pokazati, kako stoji razmere po svetu, kakšni napredek je povsod opazovati, kako se ravno najubožnejše sloje najbolj izkorišča. Za zimske večere bomo prinesli celo vrsto lepih povesti, ki bodejo podale zanimive slike iz ljudskega življenja. Nadalje omenimo, da bode obsegal koledar popolni kalendar, nadalje seznam vseh sejmov na Štajerskem in Koroškem ter v sosednih važnih deželah, noticne listke in poštni

ter brzojavni tarif. Preskrbeli smo tudi, da bode koledar lepo okrašen z mnogimi slikami. Vse to bode prinašal naš „kmetski koledar“. Visokost cene ne bode občutno presegla lanske. Velikost pa bode prekosila lanko in ravno tako bode vsebina še večja ter izbožnejša. Upamo torej, da se bode nahajal v vsaki napredni kmetski, obrtniški ali delavski hiši

naš koledar.

Teh par vinarjev lahko vsakdo plača! Zato pa dobi tudi dobro čtivo, ki služi njemu in njegovi družini.

Prosimo tedaj vse naše somišljenike ter prijatelje, da se čimprej naročijo na

„Štajerčev kmetski koledar“.

Posiljal se bode ali proti naprej-plačilu ali pa po poštnem povzetju.

Obenem opozarjamo naše trgovce in obrtnike na važnost

inzeratov

v našem koledarju. Inzerati se prav po ceni računijo in kdor je lanko leto inzeriral, ta bode gotovo to tudi letos storil.

Vsi na delo

tedaj za naš kmetski napredni koledar.

Naš kmetski položaj.

Prileten, pa še precej krepek kmet, ki si je pridobil s svojim gospodarstvom v teku mnogih let precejšnje premoženje, je rekel, ko se je razgovarjal o starih boljših časih, da so bile edino varčnost, zmernost in skromnost v potrebah uzrok, zakaj se je nekdaj še kaj prigospodarilo, sedaj pa, ko teh lepih lastnosti več ne poznamo, „se ne more prav nič več začeti“. Ne morem reči, da ne potrebuje oni, ki je varčen in zmeren, manje in ima zato manj stroškov, toda nekdanje razmere so se spremenile. Posebno denar se v sedanjih časih čez potrosi; če je dobil n. pr. pred petdesetimi leti kedo na deželi kako pismo, prišla je cela vas, da je videla to novost. Dandanes dobiva pisma že vsakdo. Prej se je reklo: „Micka, ali bi me hotela?“ Sedaj se razpošlje cel kup ljubavnih pisem in razglednic, predno pride nevesta v hišo. Prej se ni poznalo na deželi druge knjige, nego mašno, sedaj se berejo raznovrstni časopisi in še bolj različne knjige. Nekdaj ni poznal kmet tobaka, ali pa je kadil onega „po štiri“ v rusih „fajfah“, dandanes si natika že pastirče cigareto pod nos in celo ta ali ona „gospodična“, ki se suče okoli svinj, posnema že izprijen svet. Kako priprosto so se nosili še pred petdesetimi leti ljudje na deželi! Sedaj že ne znamo ob nedeljah, ali imamo opraviti z gospodinjo ali z dekle. V starih časih imelo je več vasi eno krmo, dandanes jo ima vsako najmanjše selo. Na kratko rečeno, to vse stane denar in z željo v stare čase „se tudi ne more prav nič začeti“, dokler se ne odstrani priložnosti in skušnjave za zapravljanje denarja. Tega pa sploh nikdar več ne dočakamo in tudi če se prerokuje, da bo za par dni sodnji dan.

Da pa najbolj trpi v takih razmerah mali posestnik, to je očitno. Pomagati proti temu pa ne more ne jokanje ne stokanje in niti ne hrepenenje po starih časih. Tu je treba zastaviti kje druge oporo, če hočemo priti do boljšega stanja in sicer ravno tje, kamor nam je postavil naš vstvarnik mehke možgane, kjer je še mnogo prostora za boljše spoznavanje.

Marsikateri posestnik je že prej sprevidel, da nekdanje gospodarstvo ni za sedanje čase. S tem, da je vse skrbno opazoval, ter se o stvari razgovarjal ter čital kmetske knjige in časopise, prišel je do spoznanja, da je treba gospodarstvo menjati. Marsikdo je to tudi storil, ta v svojo korist, oni v svojo škodo. Med zadnjimi se nahajajo posebno oni, ki so mislili, da se zamore samo po knjigah kmetovati, tudi če ne poznajo danih razmer. Kdor je tega mnenja, izgubljen je že v naprej. Marsikdo je rekel kmetu, ki se ni koj poprijel novih nauk, da je neumen. Toda meni taka neumnost ugaja, ako je spojena s previdnostjo, kajti predno se česa lotim, moram stvar natančno preudariti in

jo pregledati od solčne in senčne strani. Izkušnje, ki so jih napravili sosedje, so mi včasih več vredne, nego tiskana pravila v debelih knjigah, katera sem morda celo napačno razumel. Seveda tepec, ki niso pristopni za noben nauk, tudi jaz ne maram.

Toraj „pravi“ razum je potreben, ako nočemo plačati za novotarje in izboljške preveč denarja. Vsaka šola „košta“, ali boljše je, da nas stane le malo ali pa nič. Pravi razum pa dobimo edino s tem, da se strokovno izobrazimo. Le strokovna izobrazba zamore pomagati malemu posestniku zopet na noge. Le kdor je strokovno izobražen, zamore brez skrbi rabiti zboljške pri kmetiji. Veče potrebe, ki jih je prouzročil sedanjí čas, zamorejo tekmovali le z večimi dohodki iz kmetije. Ti so pa odvisni v prvi vrsti od tega, kako razumi gospodar izkoristiti si skušnje, ki so se naredile na kmetskem polju. Temu ali onemu kmetu se ne more zato niti zameriti, ako se samo toži in zdihuje ter si ne zna pomagati. Ako bi se pa strokovno izobrazil, našel bi brez dvoma v kratkem pravo pot.

Kmetski sin, ki je izvršil kako kmetsko šolo, začne že predno je prevzel očetovo posestvo, z raznim zboljški, seveda, ako mu oče dovoli. Na ta način pride polagoma sam do prepričanja, da služi to in ono v korist posestva. On bere tudi v knjigah in časopisih s „pravi“ razumom in se uči še v mladosti vse temeljito prevdariti. On se ne zaupa zato slepih sreči.

Če hoče toraj kmet obstati in ne propasti, mora več pridelovati; da pa to doseže, se mora več učiti. Brez učenja ni dandanes nič in čudno se nam zdi, da se dobe še vedno ljudje, ki so nasprotnega mnenja. „Ako zna sin le brati, pisati in nekoliko računati, pa je že dobro“, sliši se pogostoma na deželi. Toliko doseže dandanes že vsakdo. Kdor je pa hotel postati trgovec, moral se je za svoj poklic še česa drugega učiti, ravno tako rokodelca, gozdar itd. Samo kmet zna že od rojstva zadosti in se mu ni treba še učiti. Prijazni čitatelj naj ne misli, da se hočem s tem delati norca iz kmetov. Nasprotno! Rad bi samo preprečil, da bi ga drugi ne imeli za norca. Zato ravnaj se kmetič po tem-le navetu:

Če hočeš, da Ti pojde boljše Tvoje gospodarstvo, V jeseni sina daj kmetski šoli v varstvo; Za stan njegov mu dali bodo tam pouk, Kako se čuvati je škode, zmot in muk.

Nik. Lex.

Plačilo katehetov.

„Allg. Bauernzeitung“ piše:

Gospodje kateheti tožijo opetovano o mali odškodnini sa verouk na kmetskih ljudskih šolah. Ali mnogo jih je, ki se znajo na čudni način pomagati pri zaračunavanju potnih pristojbin. Popolnoma po lastni volji se določa oddaljenost od farovža do šole po celih, polovicah in desetih kilometrov. Nekateri vzamejo pri zaračunavanju poleg tega še oddaljeno, dolgo pot, katero sicer v resnici ne hodijo. Članom krajnih šolskih svetov je to gotovo znano. Vprašalo se je zamanj, kdo ima pravzaprav določati dolgot pota. Misli bi se, da se bode plačnik za to brigal. Ali to se ne zgodi. Plačnik je šolska oblast. Ali pri okrajnem šolskem svetu sedi klerikalni uradnik, ki zna ravnati s to zadevo. On pusti katehetom prosto roko. Istinitost njih računov se hitro odobri. Red pa mora biti povsod in zato si predstavljamo davkoplačevalci stvar čisto drugače. To vendar ne gre, da bi kaplan ali župnik neopravičene katehetske pristojbine v žep vtaknil. Vestni kateheti bi morali sami zahtevati, da se oddaljenost potov natančno določi in to od krajnih šolskih svetov. Gre se tukaj za pravico na eni in za nepotrebnost krivico na drugi strani. Kmet plačuje danes gotovo dovolj davkov; istotako obrtnik. Zadnjič zvišane duhovniške plače čutijo državljan pri davkih prav občutno. Zato ne moremo ostati mirni, ako ravnajo posamezni kateheti krivično. Ja, ja, vera je v nevarnosti; ali pri komu v prvi vrsti? Prejšnje čase so duhovniki brez odškodnine z velikim veseljem in lepimi uspehi podučevali. Danes tega več ne najdemo. Čas je, da se stvar predrugači. Davkoplačevalci imajo pravico, da to zahtevajo. Poslanci, brigajte se za to stvar! Vsakemu svoje!